

TEEMA

Lähimatkailun suosio kasvaa

*Intohimona
retkipyöräily*

*Älyvene ei kaippaa
kipparia*

*Vinkit kotiin
sähkökatkon varalta*

Satu Uusiautti

**"Some voi syventää
rakkautta"**

Yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä – erityisen tärkeää, kun ympärillä myrskyää

vuosi 2020 sai koronaepidemian värittämän, vaikean ja myrskyisen alun kaikkein lieveilmiöineen.

Varsinainen myrskyn vuosi Vaasan Sähköverkon osalta oli myös 2019. Yhtiön historian pahin myrsky, Aapeli, riehui vuoden alussa aiheuttaen ennennäkemättömän määrän vikoja sähköverkossa. Kuluvakin vuosi näyttää myrskytuulien osalta hankalalta, jos se jatkuu niin kuin on alkanut.

Nuorempana seurasin aina mielenkiinnolla ja jännittyneenä, kun luonto oikein kunnolla näytti voimansa. Valitettavasti nykyinen työtehtäväni on vienyt minulta sen ilon. Nytemmin mielenkiintoni on sähkönjakelun varmistamisessa tilanteessa kuin tilanteessa. Täytyy sanoa, että se on vähintäänkin haastavaa, kun luonnonvoimat koettelevat.

Vaikeista tilanteista vahvat ja hyvin valmistautuneet selviytyvät yleensä parhaiten. Se vaatii suunnittelua, yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä. Kaikkien panos on tärkeä.

Vaasan Sähköverkko investoi joka vuosi isoja summia sähköverkon kehittämiseen, jotta voisimme yhä paremmin varmistaa häiriöttömän sähkönjakelun. Näiden toimenpiteiden kokonaishyöty on kuitenkin nähtävissä vasta pitkällä aikavälillä. Sähköverkon elinkaari on pitkä, ja monet nykypäivän haasteet johtuvat vuosikymmenien takaisista ratkaisuista.

Yksi mieliharrastuksistani on metsänhoito. Metsässä työskentely on raskasta puuhaa, etenkin kun sitä ei tee päivittäin. Juuri mikään ei kuitenkaan voita sitä tunnetta, kun saattaa nähdä oman työnsä tuloksen. Ettei metsä olisi maailman paras kuntosalit?

Luonnon oma kuntosalit onkin se paikka, jossa sinä asiakkaana voit auttaa meitä. Haluan rohkaista kaikkia, joiden mailla kulkee sähkölinjoja, pitämään huolta metsistään. Hyvinvoiva metsä kestää myrskytuulia paljon paremmin, ja siksi panoksenne on äärimmäisen tärkeä. Yhdessä tekemänä työme yhteiskunnan sähkönsaatuuden takaamiseksi on entistä arvokkaampaa.

Rauhallista ja tervettä jatkoa toivottaen,

Petter Södergran,
käyttöpäällikkö, Vaasan Sähköverkko

Sisällys

Tämän numeron teemajutussa nautitaan kotimaanmatkailusta. Kuumimmat reissutrendit löytyvät nyt läheltä: puhdas luonto ja rentouttava rauha, inspiroivat harrastusmahdollisuudet ja mielenkiintoiset pientuottajat. Suomi on täynnä hienoja paikkoja, joihin et ole vielä tutustunut!

- 3 TULEVAISUUDESSA**
Pehmeä robotti oppi liikkumaan
- 4 TEEMA**
Matkalla lähelle
- 12 PUHEENAIHE**
Some voi syventää rakkautta
- 14 FIKSUMPI KOTI**
Varmuuden vuoksi
- 16 INTOHIMO**
Taina Renkonen:
"Retkipyräillessä olen koko ajan perillä"
- 20 AJANKOHTAISTA**
Mm. naisena miesvaltaisella alalla, näin vaihdet tuulisähköön ja sähkögrillin hoito
- 24 VAASALAISTA OSAAMISTA**
Tekoäly korvaa kipparin
- 26 RISTIKKO**
- 27 RESEPTI**
Vihreää piirakan täydeltä

VAASAN SÄHKÖ -KONSERNIN ASIAKASLEHTI

Seuraava Nette ilmestyy 8/2020
Postiosoite: PL 26, 65101 Vaasa
Käyntiosoite: Kirkkopuistikko 0, 65100 Vaasa
Puhelinvaihe: 06 324 5111
Asiakaspalvelu: 06 324 5750, asiakaspalvelu@vaasansahko.fi
Vikailmoitukset: 06 324 5700 (24 h, puhelut nauhoitetaan)
Internet: www.vaasansahko.fi
ISSN: 1458-7297

Toteutus: Aller Ideas
Päätoimittaja: Mikaela Jussila,
nette@vaasansahko.fi
Toimituskunta: Olli Arola, Håkan Bodö,
Göran Heino, Mikaela Jussila, Tiina Lillbacka,
Beatrice Lundqvist
Painopaikka: UPC Print
Kansikuva: Linus Lindholm

YMPÄRISTÖMERKKI
MILJÖMÄRK
4041 0948
Painotuote

**Suomen
vaasalaisinta
sähköä**

Pehmeä robotti oppi liikkumaan

Teksti **ELINA VIRONEN**

TULEEKO SINULLEKIN sanasta robotti mieleen kankeasti liikkuva mekaaninen laite? Valmis- taudu muuttamaan mielikuvaasi – tutkijat nimittäin kehittävät kovaa vauhtia niin kutsuttuja pehmeitä robotteja. Ne valmistetaan pehmeistä materiaaleista, kuten silikonista tai kumista, ja niiden liikkeet ovat sulavia ja ottavat mallia luonnosta, vaikkapa ihmisestä tai mustekalasta.

Pehmeät robotit voivat esimerkiksi osallistua kirurgisiin operaatioihin, sillä ne osaavat liikkua hienovaraisesti vahingoittamatta ihmisen kudoksia.

”Pehmeä robotti voi tarttua raakaan kananmunaan rikkomatta sitä”, kuvailee pehmeään robotiikkaan erikoistunut professori **Arri Priimägi** Tampereen yliopistosta.

Hänen tutkimusryhmänsä kehittää pehmeää robotiikkaa laajalla skaalalla. Hiljattain heidän onnistui yhdessä Aalto-yliopiston professorin **Olli Ikkalan** johtaman tutkimusryhmän kanssa kouluttaa nestekidemuovia liikkumaan ja tarttumaan esineisiin valon avittamana. Jo tämä kuulostaa uskomattomalta saavutukselta, mutta itse asiassa tutkimuksen suurin anti oli se, että materiaalille pystyttiin opettamaan uutta. Läh- tötilanteessa se nimittäin reagoi vain lämpöön, mutta lopulta se oppi liikkumaan valon vaikutuksesta.

Opetuksessa käytettiin legendaarisesta Pavlovin koirakokeesta tuttua ehdollistamismenetelmää. Pavlovin kokeessa koiralle annettiin ruokaa

ja samalla soitettiin kelloa. Lopulta koira oppi kuulaamaan jo pelkästä kellonsoitosta.

”Meidän kokeessamme alkuperäinen signaali eli ruoan näkeminen oli lämpö, ja kellonsoittoa taas vastasi valo. Kun lämpöä ja valoa laitetaan materiaaliin samanaikaisesti, se oppii tottelemaan pelkkää valoa. Haimme siis analogiaa elottomien ja elollisten materiaalien välille ja mietimme, mitä esimerkiksi oppiminen tarkoittaa materiaalien tapauksessa.”

Materiaali on valmistettu niin, että valo aiheuttaa sen pinnalla jännityksiä – vuoroin supistumista vuoroin laajentumista – mikä saa aikaan esineen liikkeen. Siinä ei siis ole patteria tai muuta energianlähdettä, vaan nestekidemuovi saa voimansa valosta.

Priimägi visioi, että tulevaisuudessa pehmeät robotit voisivat käyttää auringonvaloa poltto- aineenaan. Hän painottaa, että käytännön sovelluksiin on vielä pitkä matka, ja niihin pääseminen vaatii eri alojen tutkijoiden yhteistyötä.

”On kuitenkin hieno ajatus, että kappale voitaisiin saada tekemään jotain vain avaamalla ikkunan aurinkoisena päivänä.”

Ehdollistamista Priimägi voisi kuvitella käytet- tävän vaikkapa erilaisten pintojen opettamiseen.

”Voisiko esimerkiksi ikkunalasi oppia hylkimään vettä tai pehmeä robotti oppia omaksumaan tietyn värin tietyissä olosuhteissa kuin kameleontti? Kenties muutaman vuoden päästä näihin kysymyksiin löytyy vastaus.”

Tällaiset
nestekidemuovipalaset
opetettiin liikkumaan
ja tarttumaan esineisiin
valon voimalla.

Joanna Heinonen ryhtyi pari vuotta sitten lentolakkoon. Nyt hän etsii elämyksiä kotimaasta, myös kotikulmiltaan Jyväskylän Korpilahdelta. "Toivon, että osaisin kasvattaa lapseni arvostamaan omaa kotiseutua ja näkemään, että ei tarvitse lähteä kauas nähdäkseen kauneutta ja tunnelmallisia paikkoja."

Teksti **TERHI HAUTAMÄKI** Kuvat **MIKKO VÄHÄNIITTY**

KORPILAHDEN KESÄ

Matkalla lähelle

Kotimaanmatkailu on ollut viime vuosina nousussa. Koronakriisin ennustetaan lisäävän intoa lähimatkailuun entisestään. Ja mikä olisikaan parempi tapa tukea suomalaisia yrittäjiä kuin suunnata kulutus kotimaahan, kunhan reissaaminen taas onnistuu! Lähimatkailussa on monia muitakin etuja: se on usein ekologista, pitää maan eri alueita vireänä ja tutustuttaa omiin aarteisiimme.

Jyväskylän Korpilahdella asuva opettaja ja kirjailija **Joanna Heinonen**, 35, lensi aiemmin ulkomaille useita kertoja vuodessa.

"Olen tehnyt omatoimimatkoja ja vapaaehtoistöitä ulkomailla. Olin järjestämässä kansainvälistä filmifestivaalia ja rock-konserttia. Islannissa olin siivoamassa rantaa ja Serbiassa erään kylän ympäristöä. Yhden kesän olin leiriohjaajana Yhdysvalloissa", Heinonen kertoo.

Vaikka Heinonen rakasti matkustamista, sen ympäristövaikutukset ja ilmastomuutos mietityttivät.

Elokuussa 2017 hän teki miehensä kanssa häämatkan Islantiin, jossa oli käynyt jo kaksi kertaa aikaisemmin. Kuumien lähteiden ja jäätiköiden maa oli turistien kansoittama.

"Vaikka nautin matkasta, minulla oli ristiriitaisia fiiliksiä. Mietin paikan ainutlaatuista luontoa ja saaren kantokykyä, ja minua alkoi ahdistaa, että olen itsekin täällä kuluttamassa asioita."

Seuraavana kesänä Heinonen oli toipumassa rankasta työvuodesta, ja aivokapasiteettia alkoi pitkästä aikaa vapautua myös ympäristöasioiden pohtimiseen. Kun hän luki kaukokaipuuta herättelevän matkakirjan, sillä oli yllättäen käänteinen vaikutus.

"Se oli aivan ihana kirja, mutta siitä puuttui matkustamisen ympäristövaikutusten pohdinta kokonaan. Jännällä tavalla juuri se sai minut pohtimaan niitä."

Kulttuuria ja kirjoituskursseja

Heinonen päätti ruveta lentolakkoon viideksi vuodeksi. Hän aloitti blogin Tien vierestä, jossa hän kertoo elämyksistä kotiseudulla ja kotimaassaan. Kertomukset ovat auenneet Suomen hienoudelle.

"Olen huomannut, että loppujen lopuksi paikalla ei ole niin suurta merkitystä, vaan ihmisillä, omilla asenteilla ja ajatuksilla."

Suurin elämys Heinoselle on ollut Lappi. Hän kävi miehensä ja tämän sukulaisten kanssa Saa-
riselällä, retkeili lumikengillä ja laski Suomen pisimmän pulkkamäen. Hän on käynyt myös Sodankylässä sekä Rovaniemellä lapsuudenystävän luona.

Heinonen julkaisi viime vuonna esikoiskirjansa, lastenromaanin *Herkko ja kadonneen ajan arvoitus*. Kirjoituskurssit ovat hänelle yksi syy kotimaanmatkailuun.

"Kirjoituskurssit ovat kuin aikuisten kesäleirejä: on täysihoito ja saa viikon ajan keskittyä siihen, mistä tykkää."

Tampereesta on tullut yksi Heinosen suosikkikohteista. Siellä häntä viehättävät taidemu-

seo, Vapriikki, Tampereen Työväen Teatteri ja kaupungin monet kahvilat.

"Rakastan kaupungilla kävelemistä ja fiilisteilyä. Tampereen tehdasmiljöön kaltaiseen en ole törmännyt muualla."

Toissa vuodenvaihteessa Heinonen teki ystävän kanssa ikimuistoisen matkan Helsinkiin, jossa he kävivät muun muassa Yrjönkadun vanhassa uimahallissa.

"Rakennus on uskomattoman hieno: monta erilaista saunaa, ja yläkertaan saa omaan loossiin ruokaa ja juomaa. Kolmen tunnin jälkeen tuntui kuin olisi ollut koko päivän kylpylässä."

Seuraavaksi hän haluaisi käydä katsomassa Lohjan Tytyrin kaivosta ja Hangon pitsihuviloita.

Ikävä vain huolettomuutta

Heinonen ei vielä tiedä, mitä tapahtuu viiden vuoden lentolakon jälkeen.

"Arvelen, että lentämiseen on tosi iso kynnys. Meillä on ollut ystävän kanssa ajatus, että kun täytämme 40 vuotta, lähdemme Etelä-Amerikkaan. Olen miettinyt, olisiko se semmoinen matka, jonka vielä toteuttaisi."

Heinonen ei ole ikävoinyt ulkomaanmatkoja tai kadehtinut tuttavien matkapäivätyksiä.

"Enemmän olen ikävoinyt sitä huolettomuutta, kun tuosta noin vain saattoi varata matkan ja lentää jonnekin ilman huonoa omaatuntoa."

Heinonen uskoo, että pandemian jälkeen ulkomaille ei tee vähään aikaan mieli lainkaan. Ensimmäiseksi hän aikoo matkustaa tapaamaan sukulaisia ja ystäviä Suomessa.

"Kotimaan yrittäjiä tukee kaiken tämän jälkeen enemmän kuin mielellään, sillä tapahtumilla on valtavan iso vaikutus monen yrittäjän tuloihin. Kotimaassa siis tulee varmasti matkailtua ja kotimaisia palveluja käytettyä tämän jälkeenkin."

Jos kaipuu ulkomaille tulevaisuudessa yllättää, Heinonen suunnittelee tekevänsä matkoja maata pitkin.

"Pietariin pääsee junalla, ja nyt jo haaveilen, että kunhan vauvaikäinen lapseni vähän kasvaa, lähtisimme Tukholmaan ja sieltä maata pitkin Tanskaan Legolandiin."

Lähimatkailu on saanut hänet katsomaan jopa kotikaupunkia Jyväskylää uusin silmin. Aina ei ole pakko lähteä muualle lainkaan, vaan arkeen voi tuoda pientä luksusta siellä, missä jo on.

"Vietimme aivan ihastuttavan päivän ystävän kanssa täällä: kävimme kauneushoitolassa, jossa otin manikyyrin ja intialaisen päähieronnin, ja menimme lounaalle syömään hyvää ruokaa. Aivan kuin olisin käynyt kauempanakin." ■

Joanna Heinosen lempipaikkoja Korpilahdella ovat Päijänteen rannat, Vanha Mylly sekä satama, jossa sijaitsee esimerkiksi punatiilinen Höyry-galleria.

4 trendikästä syytä innostua lähimatkailusta

2 Teemat ja personointi

Saimaan-risteily metallimusiikin ystäville tai Turku-kierros elokuvaharrastajien silmin. Personointi on matkailussa iso asia. Elina Hiltunen kertoo maailmalta löytyvän erikoistuneita matkatoimistoja muun muassa reissaaville naisille, eri uskontojen edustajille tai nörteille. Lisätty todellisuus ja virtuaalitodellisuus antavat mahdollisuuksia kohderyhmien houkutteluun: esimerkiksi tuttujen kohteiden menneisyyttä herätetään eloon historiafaniin iloksi.

Hiltunen mukaan Suomessa voisi miettiä kohderyhmiä enemmän myös majoituksessa.

”Koiranomistajilla voi olla erilaiset tarpeet majoitukselle kuin muilla.

Himourheilija voisi varata huoneen, jossa on kuntopyörä ja stepperi.”

Espoossa on jo hoivaa tarjoava seniorihotelli, joka on suunnattu omaishoidossa oleville vanhuksille.

Salmela sanoo, että yksilöllisyys syntyy pienistä asioista. Vaikka siitä, että perheyrittäjä avaa kotinsa vieraille ja vie matkailijat marjaan. Hän mainitsee rovaniemeläisen Husky Yoga and Nature Lapland -yrityksen, joka tarjoaa yhdistelmän koiravaljakkoajeluista ja joogaa.

”Ne yritykset pärjäävät, jotka uskaltavat tehdä oman näköistä tarjontaa rajatuille kohderyhmille ilman, että yritetään palvella kaikkia.”

1 Puhdas luonto

Moni kaipaa lomaltaan rauhaa ja luontoa, ja sitä meillä riittää. Kokeneiden retkeilijöiden ohella luontoon haluavat aloittelevat kulkijat, liikuntarajoitteiset ja lastenvaunujen kanssa liikkuvat perheet.

”Luontopolkujakin voidaan tehdä esteettömiksi vaikkapa niin, että laitetaan ramppi portaiden sijaan”, sanoo tulevaisuudentutkija **Elina Hiltunen**, joka on pohtinut matkailun trendejä.

Luontomatkailussa saavutettavuus nousee muutoinkin esiin, sanoo Lapin yliopiston tutkija **Tarja Salmela**, joka on mukana Suomen Akatemian rahoittamassa hankkeessa *Matkailua lähelle – uusmaterialistinen näkökulma* ja tutkii muun muassa metsäretkeilyä Pyhä-Luoston kansallispuistossa.

Paitsi että tarvitaan luontoreittejä kaikille, tarvitaan yhteyksiä syrjäsiinkin kohteisiin. Hyvä esimerkki on Norjasta Suomeen ja Ruotsiin kulkeva Arctic Route -bussilinja.

Vaikka jokainen voi nauttia luonnosta omalla tavallaan, hiljaisuuden kokemuksia myös tuotteistetaan. Esimerkiksi Hauholla toimiva matkailuyritys Iloranta tarjoaa päiväunia metsän siimeksessä riippumatossa tai metsäretkeilyä pilkkopimeässä.

3 Aktiivinen loma

Moni haluaa matkoilta nykyisin muuta kuin pelkkää löhöilyä tai perusturismia. Polkujuoksutapahtumat, melontaretket tai kallio-kiipeily ovat samalla tilaisuus nähdä lähiseutuja.

”Kansallispuistossa järjestetään perheillekin läskipyöräretkiä, osallistujan ei tarvitse olla aktiiviurheilija. Vaikka nämä ovat hienoja tapoja olla aktiivisia, kestävyyttä joudutaan miettimään entistä enemmän: esimerkiksi sitä, miten maastopyöräily vaikuttaa alkujaan kävelijöille suunniteltuihin polkuihin”, Tarja Salmela sanoo.

Tulevaisuudentutkija Elina Hiltunen ajattelee aktiivilomailua vielä laajemmin. Eräs trendi-ilmiö on instagram-matkailu, jossa reissujen päämotiivi ovat kauniit kuvat ja seuraajien inspirointi. Tällaisten esteettisten elämysten perässä voi reissata koti-maassakin.

Suomalaiset yöpyivät kotimaan majoituspaikoissa viime vuonna 2,45 miljoonaa kertaa. Se on enemmän kuin koskaan ennen 2000-luvulla.

4 Lähiruoka ja majoitus

Kun arki on hektistä, moni kaipaa lomalta pieniä, aitoja elämyksiä: vaikka majakassa yöpymistä tai illallista persoonallisessa lähiruokaravintolassa. Aitous ei tarkoita vain perinteistä paikallista.

”Kokemusten pitää erottua muista. Oman kesä-mökkini lähellä Juvalla on englantilainen teetupa TeaHouse of Wehmais, jonne ihmiset menevät juomaan teetä keskelle korpea”, Hiltunen mainitsee.

Kun maata pitkin matkailu lisääntyy, ollaan pidempiä aikoja tien tai raiteiden päällä. Itse matkanteolla on yhä enemmän merkitystä.

”Voisi kuvitella, että junassa matkustamiseen itsesään pitäisi saada lisää elämyksiä, kuten parempaa ruokaa, leffoja, wine tastingejä, kuntoilumahdollisuuksia, kursseja ja luentoja”, Hiltunen sanoo.

Koronaepidemian aikaan ihmiset ovat heränneet ajattelemaan paikallisten pienyrittäjien tukemista. Kukaties poikkeusaika jättää ajatuksen pysyvämmin mieleen.

”Tulevaisuuden matkailu voisi perustua solidarisetion ideaan: ketä matkailulla halutaan tukea?” Salmela sanoo. ■

IKUVAT ISTOCKPHOTO

Mökkeilyn uusi aalto

Kesämökit eivät katoa, mutta niiden käyttötavat ja ihmisten lomailutottumukset muuttuvat.

AIRBNB TAI KIMPPAMÖKKI | Maa- ja metsätalousministeriön selvitys kertoo, että mökkeily kiinnostaa myös nuoria aikuisia. Suosituimmiksi ja todennäköisimmiksi mökkeilyn muodoiksi nuoret arvioivat vuokramökin ja yhteisomistuksen mökin. Noin puolet nuorista, joilla on käytettävissään suvun mökki, olisi periaatteessa halukas lunastamaan sen joskus itselleen. Rahan ja ajan puute ovat suurimmat esteet sille.

HUVILA, EI TYÖLEIRI | Mökit ovat aiempaa paremmin varusteltuja. Suuret ikäluokat, jotka nuorina kantoivat vettä saunaan, ovat vaurastuessaan ja eläköityessään alkaneet arvostaa mukavuuksia ja nostaneet mökkien varustelutasoa. Nuoret eivät muutoin ole vanhempia enempää mukavuuksien perään, mutta digiyhteyksien on tärkeää toimia mökilläkin.

MÖKILLE TÖIHIN | Mökit eivät ole vain kesälomaviikkoja varten. Kun monet vapaa-ajan asunnot ovat talviasuttavia ja töitä voi tehdä etänäkin, ihmiset pakenevat niihin myös arkena. Isoin haaste on se, kuinka hyvin tietoliikenneyhteydet toimivat taajamien ulkopuolella. Tällä hetkellä etätöitä tehdään jo noin 10 prosentissa mökeistä, ja määrä näyttää olevan kasvussa.

HARRASTUKSEN TUKIKOHTA | Tulevaisuuden mökkeilijöitä ei ehkä kiinnosta mato-ongon uittaminen järvestä ja muut perinteiset mökkitouhut, mutta luonnon helmaan on monta muuta hyvää syytä lähteä. Mökki voi olla mainio tukikohta vaikka maastopyöräilyn tai luontokuvauksen harrastamiseen.

Lähde: Nuoret aikuiset mökkeilijöinä 2030. Maa- ja metsätalousministeriön selvitys 5/2017.

Yrittäjäpariskunta Krista Gustafsson ja Sami Tammi pyörittää muun muassa kahvilaa, hotellia ja luontoretkitoimintaa idyllisessä Mathildedalissa, jossa on edelleen näkyvissä merkkejä ruukin toiminnasta.

KUVA MIKKO PÄÄKKÖNEN

Unohdetusta ruukista tuli suosikkikohde

Rauta- ja tiiliromu rumensivat maisemaa, hylättyjen rakennusten katot vuosisivat, ja heinikko ylsi polveen.

Sellainen oli Salon Perniössä sijaitseva Mathildedal 2000-luvun alussa, kun yrittäjä **Krista Gustafssonin** äiti päätti ruveta kehittämään aluetta kulttuuri-kohteeksi.

Alueella sijaitsee kansallispuiston kyljessä kolme ruukkikylää: Mathildedal, Teijo ja Kirjakkala. Ruukin kukoistuskautena Mathildedalissa valmistettiin rautaa, työkaluja ja koneita maatalouteen sekä höyry- ja venemootoreita. Viimeinenkin teollinen toiminta päättyi 1978.

Viime vuosina unohdettu kylä on kokenut uuden nousun. Teijon retkeilyalue sai kansallispuiston statuksen 2015. Mathildedaliin on tullut yrittäjiä perustamaan artesaanipuotia, ravintolaa ja kahvipahtimoa.

Ruukkimatkatilayrityksen omistaja Gustafsson pyörittää Mathildedalissa hotellia, kahvilaa sekä kokous- ja juhlatiloja. Yritys järjestää kulttuurierroksia, luontoretkiä, avotulilounaita ja yöpymistä puihin kiinnitetyissä

”leijuissa” teltoissa.

”Ihmisiä tulee tänne get away -viikonlopuille lähikohteeseen sen sijaan, että he lähtisivät Euroopan isoihin kaupunkeihin. He eivät halua kuluttaa aikaa matkustamiseen ja miettivät myös hiilijalanjälkeään”, Gustafsson sanoo.

Mathildedal elää suureksi osaksi lähimatkailusta. Ennen koronaepidemiaa hotellin yöpyjistä ulkomaalaisia oli noin viidennes.

Ennen yrittäjäksi ryhtymistään Gustafsson työskenteli yritysneuvonantajana. Hän teki töitä saariston pienten matkailuyritysten kanssa ja koki, että niillä olisi käytännössään parantamisen varaa.

”Meillä on hyvin vanhakantainen mökkikulttuuri. Asiakkaiden vaatimustaso on noussut, ja he haluavat elämyksiä.”

Taso ei tarkoita luksusta, mutta mukavuutta ja palveluiden huolellista suunnittelua.

”Kajakin vuokraamisen sijaan voi tarjota yömelontaa tai aamumelontaa, jolla näyttää jotain spesiaalia.”

Mathildedalin vetonaulat ovat luonto, ruukkikylämiljö, lähiruoka ja artesaanituotanto.

”Näiden takia ihmiset tulevat, ja aktiviteettitarjonta on vain bonusta. Itselläni on vahva usko siihen, että pientuotanto, lähiruoka ja makuelämykset nousevat edelleen. Tässä maailman tilanteessa turvallisuus on matkailijoille yhä tärkeämpää, samoin hiljaisuus, rauha ja luonto.”

Yritykset tekevät tiivistä yhteistyötä: suosittelevat toisiaan ja julkaisevat yhteistä esitekarttaa.

”Asiakas ei usein tiedä, että nämä ovat eri yrityksiä vaan mieltää meidät yhdeksi ja samaksi kyläksi. Toki huono palautekin menee kaikkien piikkiin, mutta joka tapauksessa on hienoa, että asiakas kokee Mathildedalin kokonaisuutena.”

Useimmat Mathildedalin kohteet ovat sulkeutuneet koronan vuoksi, ja osassa ravintoloista on noutopalvelua. Vaikka tilanne on juuri nyt yrittäjille vaikea, Gustafsson arvelee, että epidemian väistyttyä suomalaiset etsivät omia ”mansikkapaikkojaan” kotimaasta.

”Uskon, että matkailijat lähtevät tulevaisuudessa kesän lisäksi liikkeelle myös syksyllä ja talvella.” ■

ISTOCKPHOTO

Hotelliö kotikaupungissa

JOPA OMAA kotikaupunkia voi katsella turistin silmin. Pienen irtioton arjesta voi tehdä majoittumalla kotikaupungin tai lähiseudun hotelliin "muuten vain" yöksi tai kahdeksi. Hotellimajoitus yhdistettynä ravintolailalliseen ja teatterireissuun vievät arjen huolet mielestä, vaikka koti ei olekaan kaukana. Ei tarvitse pakata eikä stressata. Lomailulle ja hotelliöille kotikulmilla on englanninkielinen termi, staycation, ja niiden suosio on kasvussa. Pariskunnat hoitavat suhdettaan kuhertelulomalla, ystäväporukka virkistyy kylpyläviikonlopun vietossa, tai pienten lasten vanhempi menee nukkumaan yksin kunnan yöunet ja nauttimaan brunssin rauhassa.

Lähistön majoituspalveluilta halutaan usein arjesta poikkeavia elämyksiä: hemmottelua tai luksusta. Kaupungin laidalla asuva saattaa varata majoituksen ydinkeskustasta ja viettää iltaa ilman huolta kotiinpaluuajasta.

Leirintäalueiden suosio kasvaa

Kotimaanmatkailun suosio saa myös leirintäalueet vilkastumaan.

- **Tilastokeskuksen** mukaan leirintäalueilla yövyttiin toissa vuonna 1,8 miljoonaa kertaa. Se on 3,4 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Valtaosa yöpyjistä, 82 prosenttia, on suomalaisia.
- **Leirintämatkailijat** ovat useimmin yli 35-vuotiaita, aikuistaloudessa asuvia ja keskituloisia.
- **Matkailuajoneuvoilla** reissaaminen eli karavaanariharrastus ei sekään ole katoamassa. Edunvalvontajärjestö SF-Caravan tiedotti tammikuussa jäsenmääränsä kääntyneen kasvuun usean vuoden hienoisen laskusuunnan jälkeen.
- **Suomen** Leirintäalueyhdistyksen ja SF-Caravanin teettämän tutkimuksen mukaan leirintämatkailun liikevaihto oli viime vuonna noin 215 miljoonaa euroa. Leirintäalueella majoittuva seurue käyttää rahaa joka päivä keskimäärin 237 euroa. Eniten rahoista hyötyvät lähistön ruokakaupat, huoltamot, kahvilat ja ravintolat.

ELLA KARTTUNEN

Museot ja luontokohteet yhdessä palvelussa

KULTTUURIN YSTÄVILLE on kehitetty helppo tapa suunnitella lähimatkoja ja löytää kiinnostavimmat kohteet kotimaasta. Uusi Kulttuurikierros-palvelu hyödyntää Museokortti-verkostoa, ja sitä on ollut rahoittamassa opetus- ja kulttuuriministeriö. Palvelun avulla kotimaanmatkailijan on entistä helpompaa rakentaa reittinsä.

Museokohteiden lisäksi alustalta voi löytää laajasti erilaisia elämyksiä, kuten kauniita luontokohteita, paikallisia erikoisuuksia, tunnelmallisia pysähdyspaikkoja ja mukavia

majoitusvaihtoehtoja.

Tärkein kohderyhmä ovat Museo-kortin omistajat, joita oli viime vuonna 260 000. Museo-kortti on omalta osaltaan innostanut kotimaanmatkailuun, sillä lähes neljä viidestä kortin omistajasta kertoo matkustaneensa vuoden sisällä toiselle paikkakunnalle museovierailua varten. Museo-kortilla pääsee noin 300 museoon ympäri Suomea.

Kunhan museot jälleen avaavat ovensa, Kulttuurikierros-palvelu starttaa osoitteessa museot.fi.

Some voi syventää rakkautta

Vaikka sosiaalista mediaa syytetään usein pinnalliseksi, tuore rakkaustutkimus osoittaa, että siellä alkanut suhde voi olla syvä ja kestävä.

Teksti **ANNA KAUALA** Kuva **KAISU JOUPPI**

Moni sinkku pelkää, ettei deittisovelluksista löydy ikinä ihmistä, jonka kanssa suhde voisi oikeasti syventyä. Huoli pois! Erään yhdysvaltalaisutkimuksen mukaan sosiaalisessa mediassa tai deittisovelluksissa syntyneet suhteet voivat olla vahvempia kuin perinteiseen tapaan syntyneet.

”Taustalla on ajatus siitä, että somessa jaetaan mielipiteitä monesta asiasta ja voidaan tutustua syvemmin toiseen ja hänen ajatusmaailmaansa”, kasvatus-tieteen professori ja rakkautta tutkinut **Satu Uusiautti** Lapin yliopistosta sanoo.

Sosiaalisen median kautta voi siis löytää rinnalleen ihmisen, jonka kanssa arvot ja ajatukset kohtaavat aidosti.

Hyvä itsetunto suojaa somessa tuttavuuksilta, joilla ei ole puhtaat jauhot pussissa.

Somessa rakas voi löytyä piireistä, joihin ei ilman sitä olisi koskaan pääty-nyt. Kun ennen potentiaalisen kumppanin tapasi useimmiten joko baarissa ja tuttujen kautta, nykyään ei tarvitse kuin avata älypuhelin. Näin some laajentaa mahdollisuuksia tavata juuri itselle sopiva ihminen.

Somessa on myös hyvä mahdollisuus kohdata puoliso, jota ihastumisen

lisäksi ihailee, sillä siellä on niin paljon erilaisia ihmisiä.

Silloin kumppani voi olla kuin muusa: hänessä on piirteitä, joita haluaisi itselleenkin. Jo 1950-luvulla tutkijat havaitsivat, että osa meistä rakastuu ihmiseen, jossa on ominaisuuksia omasta ihanneminästä.

”Tällöin voi käydä niin, että kumppanista etsitään oman itsen täydentäjää ja itsetunnon pönkittäjää. Toisaalta siitä voi kehittyä terve parisuhde, jossa syntyy hyvin voimakas yhteenkuuluvuudentunne ja puoliset täydentävät toisiaan”, Uusiautti sanoo.

Vuorovaikutustaidot ja sosiaalinen älykyys kehittyvät myös somessa, kun niitä harjoittaa. Se on hyvä, sillä siellä voi olla joskus vaikea alkuun tulkita toista ihmistä oikein.

”Viime aikoina on tutkittu sitä, miten ymmärrämme sitä kuvaa, jonka luomme itsestämme somessa, ja miten osaamme tulkita muiden luomia kuvia. Toisen tulkinta on vaativaa, koska emme näe hänen eleitänsä ja ilmeitään.”

Tulkinnessa auttavat harjoittelun lisäksi hyvä medialukutaito, itsetuntemus ja itsetunto. Ne vaikuttavat siihen, miten osaa arvioida paitsi omia, myös toisen motiiveja ja käytöstä.

Hyvä itsetunto suojaa ihmistä sometuttavuuksilta, joilla ei ole puhtaat jauhot pussissa, sillä silloin muut eivät

pääse liikaa vaikuttamaan ajatuksiin ja mielipiteisiin.

Somessa ei ainoastaan luoda suhteita, vaan se voi tehdä hyvää myös olemassa olevalle parisuhteelle. Uusiautti on tutkinut aihetta yhdessä Lapin yliopiston kasvatuspsykologian emeritaprofessori **Kaarina Määtän** kanssa.

”Tutkimuksemme mukaan somesta on yksi selkeä hyöty parisuhteelle: sen kautta oppii tuntemaan kumppaninsa paremmin, kun lukee sieltä hänen ajatuksiaan ja pääsee niistä näin jyvälle. Samoista asioista ei välttämättä tule puhuneeksi arjessa.”

Puoliso voi esimerkiksi jakaa profiilissaan artikkeleita ja paljastaa kiinnostuksen kohteita, joista toinen ei ollut aiemmin tietoinen.

Pariskunta voi myös löytää somesta yhteisiä, uusia kiinnostuksen kohteita, joita seurata. Näin yhteenkuuluvuudentunne kasvaa.

Lisää hyötyä somesta saa, jos kertoo siellä muille parisuhteensa hyvistä puolista ja antaa puolisolleen kiitosta ja arvostusta. Se tekee puolison tyytyväiseksi ja tukee omaa käsitystä siitä, että suhteella menee hyvin.

”Tästä voi seurata myönteinen kierre. Monissa tutkimuksissa on havaittu, että hyvä ruokkii hyvää. Kun ajattelee, että olemme onnellisia, keskittyy enemmän suhteen myönteisiin asioihin.” ■

Tänä vuonna
puhumme
rakkaudesta ja
mittaamme sitä.
Katso rakkaus-
mittaus.fi

Satu Uusiautti

Lapin yliopiston vara-
rehtori ja kasvatustieteen,
erityisesti kasvatus-
psykologian, professori.

Erityisen kiinnostunut
ihmisen hyvinvoinnista ja
myönteisestä kehityksestä
sekä työssä menestymisen
ilmiöstä.

Tutkinut rakkautta ja kir-
joittanut Kaarina Määtän
kanssa kirjat *Love around
us – The role of love in
education, parenting, and
romantic relationships*
(Peter Lang 2018) ja
*Rakkaus – tunteita, taitoja,
tekoja* (Kirjapaja 2014).

Haastattelussa mainittu
Uusiauttin ja Määtän
tutkimus on julkaistu *Love
around us* -teoksessa
otsikolla *Rules of romantic
love in social media*.

Varmuuden vuoksi

Kotivara! Ani harva tunsi sanaa tai vielä harvemmalla oli kotivaraa vielä jokin aika sitten. Nyt kodin varustaminen sähkökatkon tai muun poikkeustilan varalta tuntuu jo tosi luontevalta.

Teksti
SIRKKU SAARIAHO

5
vinkkiä
varau-
tumiseen

1 Kokoa 72 tunnin varasto

KOTIVARA on kolmen päivän varasto elämiselle välttämättömiä tarvikkeita. Siihen on hyvä valita tuotteita, joista pitää. Kotivarassa voi olla esimerkiksi säilykkeitä, näkkileipää, hilloja, huoneenlämmössä säilyviä maito- tai kasvisjuomia, lastenruokia, pastaa, pussikeittoja, välipalapatuksia, suklaata ja lemmikkien ruokaa. Perheen tärkeimpiä lääkkeitä on myös oltava kotona vähintään 72 tunniksi. Kotivara ei ole koskematon hätävara. Esimerkiksi kuivamuonia on tarkoitus käyttää ja muistaa täydentää jatkuvasti, jotta tuotteet eivät vanhene tai loppu.

Kotivara on fiksun ihmisen tapa varautua yllättäviin, ei-toivottuihin tilanteisiin. Sellainen voi olla vaikkapa ärhäkän myrskyn aiheuttama pitkittynyt sähkönjakeluhäiriö, ongelmat vedenjakelussa, sairastuminen tai karanteeni, joka heittää arjen nurinniskoin.

Jos kotoa ei voi lähteä mihinkään muutamaan päivään tai kodin perustoiminnoissa on häikkää, kotivara on hyvä olla kunnossa.

Häiriötilojen puskurijaksiksi viranomaiset ja pelastusalan järjestöt ovat laskeneet 72 tuntia eli kolme vuorokautta. Sen aikaa kotitalouksien tulisi pärjätä itsenäisesti.

Sanna Räsänen Suomen Pelastus-

alan Keskusjärjestöstä muistuttaa, että varautumisen ja kotivarojen kanssa ei tarvitse mennä mennä liian pitkälle.

”Esimerkiksi kerrostaloon ei tarvitse hankkia generaattoreita tai vastaavia sähköhäiriöiden vuoksi – se on liioittelua. Maatilalla taas varajärjestelmä voi olla tarpeen.”

Erikoistilanteessa kannattaa käyttää tervettä järkeä. Esimerkiksi Räsänen ottaa pakastimen. Jos sähkökatkos jatkuu yli päivän, syö pakastimesta nopeimmin pilaantuvat ruoat. Alle puolen vuorokauden sähkökatkos ei juuri vaikuta ruokien laatuun, jos pakastin on täynnä. Pakasteet säilyvät pakastimessa jopa kaksi vuorokautta. Älä avaa pakastimen ovea turhaan. ■

2 Varaa reilusti vettä

VETTÄ KANNATTAA OLLA aina varastossa. Sitä tarvitaan jokaiselle kuusi litraa kolmen päivän ajalle. Muista myös lemmikkien juomavesi.

Jos vesihäiriö sattuu taajama-alueella, paikallinen vesihuolto järjestää juomaveden jakelupisteitä. Veden noutoa ja säilytystä varten kotona on hyvä olla kannellisia ämpäreitä ja kanistereita. Vettä tarvitaan myös henkilökohtaiseen hygieniaan sekä wc:n huuhteluun. Vessat eivät toimi myöskään pitkittyneen sähkökatkon aikana.

3 Ole järjestelmällinen

PIDÄ VARAUTUMISEEN liittyvät tarvikkeet paikassa, jonka kaikki tietävät. Pohtikaa yhdessä, mitä eri perheenjäsenet varastoon toivovat. Hanki ruokatarvikkeita, joista syntyy kokonaisia aterioita. Kukaan ei jaksaa syödä paljasta pastaa tai kuivaa näkkileipää päivätolkulla. Ruoka on pystyttävä myös valmistamaan jotenkin, vaikka sähköä ei olisikaan. Retkikeitin on kätevä, kunhan siihen on polttoainetta valmiina. Jos käytät retkikeitintä sisällä, varmista riittävä ilmanvaihto. Muista myös tölkinavaaja! Ja käteinen raha, sillä sähkökatkojen aikana pankkiautomaatit eivät toimi.

Lue lisää: 72tuntia.fi

4 Muista myös radio

ERITYINEN SELVIYTYMISRADIO ei tarvitse sähköä toimiakseen. Se saa virtaa usealla eri tavalla: paristoilla, akuilla ja veivigeneraattorilla. Jotkut käyttävät aurinkoenergiaakin. Lisäksi siinä on valonlähde ja mahdollisuus ladata älypuhelin.

Taskulamppua kätevämpi on oma LED-otsalamppu jokaiselle perheenjäsenelle. Hanki pattereita otsalamppuihin ja muihin valonlähteisiin myös varastoon. Tulitikuista ja kyntti-
löistäkin on iloa sähkökatkon aikana.

5 Varustele kodin lämpimin huone

KAIKISSA ASUNNOISSA tai mökeissä ei ole varalämmönlähteitä kuten takkoja. Jos sähkö ja lämmitys katkeavat talvella, asunto kylmenee päivässä. Keskitä silloin asuminen yhteen huoneeseen. Voit miettiä kaiken varalta jo etukäteen, mikä tämä huone voisi olla. Huoneen ovet tulee saada kiinni, ikkunoissa pitää olla verhot ja lattialla mattoja. Varaa kaappeihin ylimääräisiä vilttejä – normaalioloissa ne käyvät vieraspeitoiksi.

Teksti **ELLA PESONEN** *Kuvat* **HELI BLÅFIELD**

"Retkipyöräillessä olen koko ajan perillä"

Aina kun helsinkiläisellä Taina Renkosella on vapaa-aikaa, hän ottaa esiin pyörän, pakkaa mukaan riippumaton ja ajaa pois kaupungista.

Joskus pyöräretki kestää viikonlopun,
toisinaan monta viikkoa.

Helsinkiläinen Taina Renkonen harrastaa retkipyöräilyä. Pyörä kuljettaa matkaa ja tavarat, ja yöpyminen hoituu riippumatossa luonnon helmassa.

Pyörällä liikkeessä huomaa enemmän asioita kuin autosta. Kun Taina näkee kiinnostavan paikan, hän pysähtyy tutkimaan sitä jalan. Sitä varten jalassa on aina tavalliset lenkkarit, ei pyöräilykenkiä.

Luonnossa nukkuminen herätti aikoinaan kummastusta läheisissä ja työkavereissa. "Äiti ihmetteli, miksi pitää nukkua ulkona kylmässä ja hyttysten keskellä, kun voi nukkua lämpimässä sisällä. Nyt hän tietää jo, että tämä on minun juttuni."

Jokaisen matkapäivän iltana Taina kirjoittaa päivän tapahtumat, fiilikset ja kilometrit päiväkirjaan. Hänellä on myös oma Seikkailupyöräilijä-blogi.

"Pyöräilyharrastus tuli elämäni salakavalasti, kun sain vuosia sitten kesätyön, jonne oli kotoa matkaa 17 kilometriä. Ajokorttia ei ollut, joten aloin pyöräillä. Pyörästä tuli minulle kulkuväline, minne ikinä menenkin. Ajokorttia ei ole vielä.

Myöhemmin aloin harrastaa retkipyöräilyä eli tehdä lomamatkoja ja retkiä pyörällä. Monena perjantaina pakkasin tavarat reppuun, pyöräilin laivaan ja lähdin Viroon viikonloppuseikkailulle.

Ei tarvitse olla kahden tonnin superpyörää ja maajoukkueurheilijan kuntoa, jotta voi lähteä pyöräretkelle. Suurin osa harrastajista on tavallisia ihmisiä, joilla on vain nelma matkailla pyörällä. Kunto kohoaa polkiessa.

Pyöräilen itse edelleen 12-vuotiaalla hybridipyörälläni, jonka ostin työmatkoja varten. Hybridipyörä on maasto- ja maantiepyörän yhdistelmä. Olen viettänyt pyörän kanssa niin paljon aikaa, että se on oikeastaan jo matkaseuralainen. Siksi olen antanut sille nimeksi Roxy.

"Kun uskaltaa ylittää omat rajat, saa itseluottamusta selvittää erilaisista tilanteista."

Nykyään pakkaan retkitavarat pyörälaukkuihin, jotka ovat Roxyssa kiinni. Laukkuihin mahtuu kaikki tarvittava: ultrakevyt riippumatto, makuupussi, hytysverkko, katosmainen kangas suojaamaan yöpaikkaa, ensiapupakkaus, hyönteiskarkote, otsalamppu, pyöränkorjausvälineet, säänmukaisia ajo- ja leiriytymisvaatteita sekä yksi vaatekerta kaupunkielämää varten.

Alussa yövyin retkilläni hosteleissa ja majataloissa, mutta kun kerran vietin yön ulkona riippumatossa, hurahdin. Kuinka siistiä – ja jännää – oli nukkua luonnossa! Kun sulki silmänsä, kuuli ympärillään räsähdysä ja mietti, että mikähän eläin siellä liikkuu.

Mitään ikävää ei ole koskaan satunut, mutta laitan aina varmuudeksi

WhatsAppilla koordinaatit yöpymispaikastani äidille tai jollekin läheiselle.

Minua viehättää omien rajojeni kokeilu. Olen harrastanut myös roller derbyä ja thainyrkkeilyä. Kun uskaltaa ylittää omat rajat, saa itseluottamusta, että selviää erilaisista tilanteista. Koulutukseltani olen kulttuurimaantieteilijä. Minulla on halu nähdä ja tutkia maailmaa, myös pyöräilyn kautta.

Pidemmillä retkillä nukun usein kolme yötä ulkona ja välissä yhden yön majoituksessa, jotta saan pestyä pyykkiä ja ladattua puhelinta. Jos yövyn sisällä pidempään, tulee jo kaippu takaisin luontoon.

Sitä paitsi, kun nukkuu valtaosan matkasta ulkona, ei tarvitse isoa matkabudjettia. Leiriytyäkseen pitää vain löytää kaksi sopivaa puuta. Vapauden tunne on mahtava.

Riippumatto on siitä hyvä, että se ei jätä jälkiä maahan. Lisäksi se kiinnitetään treehugger-nauhoilla, jotka eivät vahingoita puunrunkoa.

Minulle on tyypillistä olla reissussa yksin, mutta majoituksen kautta tapaa muita retkipyöräilijöitä. Hyödynnän Warmshowers-verkosta, jonka nettisivujen kautta voi etsiä paikallisia majoittajia. Se on ikään kuin couch surfingia, mutta retkipyöräilijöille.

Esimerkiksi Tartossa majoituin retkipyöräilijän luona, joka oli pyöräillyt jokaisessa maanosassa ja ollut kolmen vuoden pyöräretkellä. Hänen tarinointaan oli huikeaa kuunnella.

Retkipyöräilen kolmena vuoden aikana: keväällä, kesällä ja syksyllä. Valtaosa kesistä menee pyörän selässä. Viime kesänä olin kuusi viikkoa Baltiassa.

En tee koskaan tarkkaa matkasuunnitelmaa. Päätän, mihin ilmansuuntaan lähten, ja milloin voisin palata takaisin. Jätän paljon improvisoinnin varaan, sillä haluan elää hetkessä ja löytää omat polkun.

Poljen päivässä yleensä 70–100 kilometriä. Omin lihasvoimin liikkuminen on siistiä, mutta en koe sitä urheiluna. Se on enemmänkin sielunhoitoa.

Retkipyöräily on täydellistä vastapainoa työmaailmalle, jossa on kiire ja

TAINAN VINKIT RETKIPYÖRÄILYN ALOITTAMISEEN

PENGO NETTIÄ | "Facebookissa hyviä ryhmiä ovat Suomalaiset retkipyöräilijät ja Bikepacking Finland. Ryhmistä saa aina vinkkejä ja apua. Lisäksi hyviä lähteitä ovat blogit ja YouTube."

LÄHDE REISSUUN | "Aloita pienistä matkoista lähialueille ja niillä välineillä, joita sinulla jo on. Tee aluksi vaikka vain päiväreissu. Muista aina turvallisuus: mukaan ensiapupaketti, ruokaa ja juomaa sekä tarpeeksi varavirtaa, jotta puhelinta saa ladattua."

LÖYDÄ OMA TAPASI | "Retkipyöräily voi olla joko spontaania tai valmiin suunnitelman mukaista, yksin tai kaverin kanssa, ulkona yöpymistä tai majoittumista erilaisissa majataloissa. Kaikki ovat oikeita tapoja."

kalenteri täynnä aikatauluja. Reissussa elämä pyörii perusasioden ympärillä: missä nukun, mistä saan ruokaa, missä voin ladata puhelinta ja varavirtalähteitä. Kotona kaikki tuo on aika itsestään selvää.

Ja se on hauska seikka, että pyöräreissulla kaikki ruoka maistuu aivan sairaan hyvälle – tomaattipussikeittokin.

Haaveilen pyöräretkestä Euroopan ympäri, Pohjoismaiden läpi ja yöpymisestä Lapin erämaissa. Pohjoismaat-retkelle piti lähteä tulevana kesänä, mutta nyt on todennäköisesti luvassa kotimaanmatkailua. Retkipyöräilyn avulla olen onneksi oppinut, että ei tarvitse lähteä toiselle puolelle maailmaa koekseen elämyksiä.

Retkipyöräily on yhtä ihanaa 24/7-elämystä. Saan haistaa tuoksua, nähdä kauniita maisemia, poiketa kiinnostavissa paikoissa, tuntea ihanat ja kamalat sääolosuhteet ja dipata pitkän päivän jälkeen järveen. En odota pääsyä paikasta a paikkaan b – olen koko ajan perillä." ■

Teksti **ELINA VIRONEN** Kuva **MIKKO LEHTIMÄKI**

Lisää naisia sähköalalle!

*Tuore sähköasentaja **Isabelle Witting**, 18, uskoo, että sähköalan opinnot avaavat ovia.*

Nimi: **Isabelle Witting**
 Työ: **sähköasentaja**
 Koulutus: **sähkö- ja automaatiotekniikan perustutkinto**
 Perhe: **isä, äiti, kaksi pikkusiskoa sekä kissa ja koira**
 Harrastukset: **käsityöt, kuntosali ja videopelit**

1 Miksi hakeuduit sähköalalle?

"En yläkoulun jälkeen tiennyt, mitä haluaisin tehdä. Isäni, joka on itse insinööri, neuvoi minua kokeilemaan sähköalaa, sillä voisin aloittaa työnteon heti valmistuttuani tai jatkaa vaikkapa insinööriopintoihin. Se oli minusta hyvä idea ja hain ammattikoulun sähkö- ja automaatiolinjalle. Tein Raveralla opintoihini kuuluvan harjoittelun ja jatkoin viime kesänä kesätöissä oppisopimuksella. Tänä keväänä valmistuin sekä sähköasentajaksi että ylioppilaaksi, koska suoritin kaksoistutkinnon. Kesän olen taas Raveralla hommissa, ja sen jälkeen olisi tarkoitus lähteä jatko-opiskelemaan."

2 Mikä sähköasentajan työssä kiehtoo?

"Se, että jokainen työpäivä on erilainen. Raveralla olen esimerkiksi liittänyt yhteen vaikka millä mitalla kaapelia, tehnyt maadoituksia ja saanut kiivetä sähkötolppiin – toki valvonnan alaisena, kun en ole ollut vielä valmis sähköasentaja."

3 Millaista on työskennellä miesvaltaisella alalla?

"Raveralla mies- ja naistyöntekijöihin suhtaudutaan tasavertaisesti. Toki naisena miesvaltaisella alalla erottuu joukosta, mutta itse mieluummin sulautuisin joukkoon. Olisi mukavaa, jos alalla olisi enemmän naisia, mutta viihdyn työssäni hyvin nytkin."

Henkilökunnastamme noin kolmannes on naisia. Teknisissä työtehtävissä naiset muodostavat kuitenkin selkeän vähemmistön.

Siirry öljystä kaukolämpöön!

ASUINRAKENNUSTEN energiatehokkuutta parantaviin korjaushankkeisiin on nyt mahdollista saada valtion tukea. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA myöntää energia-avustuksia yhteensä 100 miljoonan euron edestä vuosina 2020–2022. Nyt jos koskaan kannattaa siis tehdä ilmastoteko ja siirtyä öljylämmityksestä kaukolämpöön osana talon energiaremonttia. Avustusta voivat hakea niin omakotiasukkaat kuin taloyhtiötkin, ja sitä voidaan myöntää jopa 4 000 euroon saakka. Lisätietoa energia-avustuksista löydät ARA:n nettisivuilta osoitteesta ara.fi.

ISTOCKPHOTO

Saat meiltä nyt aurinkosähköjärjestelmän

OMAKOTITALOASUJA, oletko harkinnut aurinkopaneeleja katollesi? Nyt hankit kätevästi aurinkosähköjärjestelmän meiltä. Toimitamme laadukkaita kotimaisia aurinkopaneeleja asennuksineen omakotitaloihin kilpailukykyiseen hintaan. Tarjoamme myös edullisen ja joustavan rahoituksen. Ensimmäiset aurinkopaneelit asennetaan asiakkaillemme touko-kesäkuussa Pohjanmaan alueella. Jos olet kiinnostunut, ota yhteyttä myynti@vaasansahko.fi. Lue lisää: vaasansahko.fi/aurinkopaneelit

NÄIN PIDÄT HUOLTA

Sähkögrillistä

Grillauskausi on taas täällä! Puhtaalla sähkögrillillä valmistat maistuvaa ruokaa.

1 | Tarkista silmämääräisesti, että sähkögrilli on kunnossa – esimerkiksi virtajohto on ehjä – kun otat sen käyttöön pidemmän tauon jälkeen.

2 | Puhdista grilli ennen käyttöä, jotta lika ei vaikuta grillattavan ruoan makuun. Osassa grilleistä on tarttumattomasta materiaalista valmistettu paistolevy. Pyyhi se hellävaraisesti nihkeällä rätillä ja käytä tarvittaessa astianpesuaineliuosta. Pyyhi lopuksi puhtaalla rätillä. Jos grillissä on ritilä, irrota se ja pese tiskiharjalla ja astianpesuaineella tai uunin- ja grillinpuhdistusaineella. Jos ritilään on palanut kiinni ruokaa, eikä se irtoa tiskaamalla, harjaa karsta irti grilliharjalla. Tee se, kun ritilä on paikoillaan grillissä ja vielä lämmin, esimerkiksi heti grillauksen jälkeen.

3 | Tyhjennä rasvankeruustia ennen grillausta, niin välttyt rasvapalolta. Rasvankeruustia on sähkögrilleissä, joissa on ritilä. Se on grillin alaosassa ja kerää ruoasta tippuvan rasvan. Kaada rasva biojätteeseen, tarvittaessa irrota rasva

MUURIKA SÄHKÖGRILLI
CLASSIC 2200W, OPAMUURIKA.FI

muovilastalla ja pese keruustia astianpesuaineella tai uunin- ja grillinpuhdistusaineella. Lue tarkemmat ohjeet puhdistukseen grillin käyttöoppaasta.

4 | Öljyä paistolevy ja ritilä ennen käyttöä, niin ruoka ei tartu niihin ja puhdistus on helpompaa. Suosi rypsi- tai auringonkukkaöljyä, jotka kestävät korkeita paistolämpötiloja härskiintymättä. Levitä öljy pullasudilla tai talouspaperilla. Voit käyttää myös grillaukseen tarkoitettua öljysprättyä.

5 | Säilytä sähkögrilli käyttökäuden jälkeen suojaisassa ja kuivassa paikassa, jossa lämpötila ei laske pakkasen puolelle.

Vinkit antoi Päivi Suur-Uski Motivasta.

ISTOCKPHOTO

Kulutusjousto pienensi Vaasan hiilijalanjälkeä

HYVIÄ UUTISIA ympäristölle! Vaasan Sähkön ja Vaasan kaupungin yhteisen kaukolämmön kulutusjoustopilotin ansiosta Vaasan hiilijalanjälkeä on onnistuttu pienentämään. Viime vuoden lopulla alkaneessa pilottihankkeessa tutkitaan Vaasan Talotoimen ja Kiinteistö Oy Pikipruukin kiinteistöjen lämmityksen kulutusjoustoja, eli lämmityksen siirtämistä aamun ja illan kysyntäpiikeistä muulle ajalle. Kokeilu ei ole vaikuttanut asumismukavuuteen. Kulutusjouston hyödyt ovat kuitenkin selkeät. Kun lämmön kulutushuippu pienenee ja lämmöntarve jakautuu pidemmälle aikavälille, lisälämpölaitoksia, jotka toimivat usein öljyllä, ei tarvitse käynnistää. Näin kaukolämpö pystytään tuottamaan pienemmällä hiilijalanjäljellä.

CHRISTOPHER BJÖRKUND

Seuraa meitä
somessa!

Lempeä on ilmassa

VAASAN SÄHKÖN some säkenöi kesän tullen entistä vaaleanpunaisemmissa fiilikissä! Haastattelimme kolme rohkeaa pariskuntaa, jotka jakoivat ihania tarinoita ja suhteensa salaisuuksia kameran edessä. Mikä kumppanissa teki vaikutuksen ja kumpi sanoi ensin "minä rakastan sinua"? Laita pinkit lasit silmille ja suuntaa Instagramiin tai Facebookiin ihastumaan! **#rakkausonsähköä**

Maakaapelointi vähentää sähkökatkoja

VAASAN SÄHKÖVERKKO maakaapeloi sähköverkkoa tänä vuonna Laihialla, Mustasaarella, Korsnäsissä ja Vaasassa. Kun ilmajohtoja siirretään maan suojiin pois säiden armoilta, sähköverkon toimintavarmuus paranee. Näin häiriöt, kuten sähkökatkot, lyhenevät ja vähenevät entisestään. Maakaapelia rakennetaan yhteensä 215 kilometriä, ja hankkeiden työllistävä vaikutus on noin 120 henkilötyövuotta. Verkon ylläpitäminen ja kehittäminen on tärkeää, sillä se palvelee paitsi kotitalouksia myös yrityksiä ja yhteiskunnan muita toimintoja, kuten sairaaloita ja teollisuutta.

KIVRA

Lasku suoraan mobiilisovellukseen

NYT VOIT SIIRTYÄ paperilaskusta sähköiseen laskuun helposti lataamalla puhelimeesi ilmaisen Kivra- tai OmaPosti-sovelluksen. Kun rekistroidyt jommankumman sovelluksen käyttäjäksi verkkopankkitunnusten tai mobiilivarmenteen avulla tai kirjaudut OmaPosti-sovellukseen Postin käyttäjätunnuksillasi, seuraava sähkö- tai kaukolämpölaskusi lähetetään sovellukseen automaattisesti. Molemmissa sovelluksissa voit myös maksaa ja arkistoida las-

kut. Lisäksi saat muistutuksen laskujen eräpäivistä. Voit myös saada ilmoituksen saapuneista laskuista sähköpostiisi.

Siirtymällä sähköiseen laskuun varmistat, että lasku tulee aina ajoissa perille, ja voit hoitaa maksun näppärästi missä ja milloin tahansa. Ja mikä parasta, myös ympäristö kiittää! Jos haluat perua sähköisen laskun ja palata paperilaskuun, voit määrittää sen sovelluksen lähettäjäasetuksissa.

Lue lisää vaansahko.fi/maksaminen

Näin vaihdat Tuulisähköön

HALUAISITKO VAIHTAA Perus-sähköstä vihreään **Tuulisähkö-**tuotteeseen? Se onnistuu helposti netissä. Kirjaudu Online-palveluumme osoitteessa online.vaansahko.fi ja tee uusi tuulisähkösopimus kohdassa Tee Sopimus. Asiakas- ja sopimustiedot -kohdassa klikkaa aktiiviseksi Myyjän tai myyntituotteen vaihto. Uusi sopimus korvaa aikaisemman sopimuksen osoitteessasi. Jos et ole rekisteröitynyt Online-palvelun käyttäjäksi, voit vaihtaa tuulisähköön tekemällä uuden sähkösopimuksen verkkosivuiltamme osoitteessa vaansahko.fi/teesahkosopimus. Varaudu tunnistautumaan sähköisesti.

Sähkösopimuksen vaihtaminen onnistuu myös soittamalla asiakaspalveluumme.

Ainutlaatuinen sähköalan testialue Vaasassa

Sundom Smart Grid on energia-alan testialue Sundomin kylässä Vaasassa. Vaasan Sähkö -konserni kehittää siellä ratkaisuja sähköverkon haasteisiin Vaasan yliopiston ja muiden energia-alan yritysten kanssa.

Mistä testialueessa on kyse?

2 500 asukkaan Sundomin kylässä on sekä omakotitaloalueita että harvaan asuttua maalaismaisemaa. Se, että ollaan testialueella, ei näy kylässä muutamaa aurinkopaneelia ja yksittäistä tuulivoimalaa lukuun ottamatta päällepäin.

Testialue tarkoittaa esimerkiksi sitä, että kylän sähköverkkoon on asennettu reilut kaksikymmentä mittaria, jotka lähettävät reaaliaikaista dataa muun muassa sähköverkon tehosta ja jännitteestä Vaasan yliopiston älysähköverkkolaboratorioon. Reaaliaikainen data mahdollistaa erilaisten testien tekemisen alueella.

Testialue on laajentunut myös digitaalseksi kaksoseksi, sillä datan avulla Sundomin sähköverkosta on rakennettu reaaliaikainen tietokonesimulaatio. Vaikka fyysisessäkin sähköverkossa tehdään testauksia, pääosa niistä tehdään simulaatiossa. Siellä sähköverkkoon voidaan luoda erilaisia skenaarioita ja vaikkapa liittää sähköautoja tai aurinkopaneeleja. Simulaation avulla on mahdollista tutkia eri tekijöiden hetkellisiä tai pidempiaikaisia vaikutuksia.

Simulaatio on erityinen, koska se on tehty olemassa olevan sähköverkon mukaan, sähkötekniikan väitöskirjatutkija **Katja Sirviö** Vaasan yliopiston isännöimästä Vaasa Energy Business Innovation Centrestä kertoo.

”Kun koetetaan keksiä ratkaisuja käytännön elämään, tarvitaan panos oikeasta elämästä. Sillä on hirmuisen suuri arvo tutkimus- ja kehitystyölle”, Sirviö iloitsee.

Miksi Vaasan Sähkö -konserni on testialueessa mukana?

Vaasan Sähkö -konserni tutkii ja kehittää uusia energia-alan ratkaisuja testialueella yhdessä Vaasan yliopiston ja muiden alueen yritysten kanssa.

”Haluamme kehittää mahdollisimman kustannustehokkaita ratkaisuja nykyisiin ja tuleviin sähköverkon haasteisiin. Samalla tarjoamme tutkimusalan muun muassa Vaasan yliopiston ja energiaklusterin yritysten tarpeisiin” Vaasan Sähköverkon yleissuunnittelija **Ari Salo** sanoo.

Mihin sähköverkon haasteisiin ratkaisuja kehitetään?

Juuri nyt hajautettu sähköntuotanto ajaa energia-alaa kehittämään sähköverkkoa. Se, että sähköä tuotetaan yhä enemmän aurinkopaneeleilla ja tuulivoimalla ja yhä useampi taho myy sähköä pääverkkoon, asettaa sähköverkolle uusia vaatimuksia.

”Testiympäristön avulla tutkimme hajautetun sähköntuotannon suoria ja välillisiä vaikutuksia, jotka liittyvät muun muassa jännitteen ja loistehon hallintaan, sähköverkon suojauksiin sekä kulutuksen ja tuotannon tasapainottamiseen. Myös sähköautojen lataamisen verkkovaikutukset tulevat olemaan tutkimuskohteena”, Salo kertoo.

Tähän mennessä testialueella on kehitetty muun muassa älymuuntamoita, jotka ovat osa tulevaisuuden älykästä sähköverkkoa. Ne auttavat paikantamaan vialliset johto-osuudet nopeasti ja lyhentämään sähkökatkojen kestoa. Älymuuntamoita on otettu Vaasan Sähköverkon alueella käyttöön jo kymmeniä, ja määrä kasvaa koko ajan.

Tekoäly korvaa kipparin

Vaasalaisen Peter Ostbergin intohimo on vähentää ilmastopäästöjä. Siksi hän on kehittänyt itseohjautuvia sähköveneitä, joilta voi tulevaisuudessa tilata kyydin kännykkäsovelluksella.

Peter Ostberg haluaa, että kaikilla on mahdollisuus päästä nauttimaan veneilystä. Yhteiskäyttöiset, itseohjautuvat veneet ovat ratkaisu siihen.

Teksti **ELINA VIRONEN** Kuvat **LINUS LINDHOLM**

Tehdasalueella Vaasan kupeessa on vieri vieressä harmaita varastoja. Ne eivät näytä ulospäin erityisen kiinnostavilta, mutta mitä jännittävää sisällä piilekään! Yhdessä varastoista tehdään robottivenettä, joka voi mullistaa liikku-
misen tulevaisuudessa.

Kuvittele, että olet rannalla ja tahdot päästä pikaisesti veden yli vastarannalle. Maata pitkin joutuisit kiertämään, ja matka veisi aikaa, joten tilaat kännykkäsovelluksella vesitaksin, joka vie sinut yli bussilipun hinnalla muutamassa minuutissa.

Tähän robottiveneitä valmistavan Mente Marinen toimitusjohtaja **Peter Ostberg** pyrkii. Hän sai idean pätkäillessään, kuinka voisi kehittää veneilyalalla jotain uutta ja tehdä ympäristöteon. Ilmastopäästöjen vähentäminen on nimittäin yksi miehen suurimmista mielenkiinnon kohteista.

”En tiedä, miksi se on niin kiehtovaa. Ehkä siksi, että se on vaikeaa”, Ostberg pohtii.

Ensimmäinen ajatus oli ryhtyä valmistamaan sähköveneitä, jotka saisivat osan sähköstään veneen katolla olevista

aurinkokennoista. Pulma on se, että veneitä käytetään vain keskimäärin joitain päiviä vuodessa. Vähällä käytöllä akkua ei ehtisi kuluttaa loppuun ennen kuin sen käyttöikä umpeutuisi, ja silloin sen valmistamiseen käytetyt luonnonvarat menisivät hukkaan.

Veneiden käyttöaste tulisi siis olla korkeampi. Ostberg keksi ratkaisuksi yhteiskäyttöveneeet. Niissä automaattiohjaus on kaiken a ja o. Kun kuljettajalle ei tarvitse maksaa palkkaa, matkan hinta pysyy alhaisena.

Robottivene näkee pimeässäkin

Venematka ilman kapteenia kuulostaa hurjalta, mutta Ostberg vakuuttaa, että robottiveneet ovat huipputurvallisia – jopa turvallisempia kuin ihmisen ohjaamat, sillä niissä on näkökyvyn eli kameroiden lisäksi tutkia ja robottiautoista tuttuja sensoreita, jotka mittaavat etäisyyksiä. Nämä kaikki havainnoivat jatkuvasti joka suuntaan, toisin kuin kippari. Jos matkustaja putoaa kyydistä, vene huomaa sen kameroista ja pysähtyy automaattisesti.

”Älyvene näkee myös silloin, kun ihminen ei näe yhtään mitään, esimerkiksi sumussa tai pimeässä.”

Vene ohjaa itse itseään ja tunnistaa ympäristön esteet tietokoneen tekoälyn avulla. Tekoälyä on opetettu kuvia näyttämällä väistämään esimerkiksi uimareita ja kajakkeja. Karikoita sen ei tarvitse varoa, sillä vene kulkee vain pisteestä a pisteeseen b ennalta ohjelmoituja, turvallisia reittejä.

Ostberg muistuttaa, että veneet eivät kulje täysin itseksensä, vaan niille

perustetaan kyseiseen kaupunkiin oma valvomo, kuin lennonjohtotorni, josta valvotaan useita veneitä kerralla.

Vielä autonomiset veneet eivät saa kulkea ilman kuskia missään, mutta Ostberg visioi, että viiden vuoden päästä se voisi olla mahdollista. Mente Marinen veneitä on tarkoitus laskea vesille ennen sitä, ehkä jo vuoden 2020 kesällä, kuljettaja kyydissä.

”Kun veneet saavat vihdoin luvan kulkea autonomisesti, meille on kertynyt paljon kokemusta.”

Suuntana ulkomaat

Ennen robottiveneitä Mente Marine on keskittynyt Ostbergin ensimmäisen innovaation, veneiden automaattitrimmauslaitteiden, valmistamiseen ja myyntiin. Trimmaus tarkoittaa, että vene säädetään vaakatasoon.

”Olin pienenä isän trimmipoika. Ihmettelin jo silloin, miksi tätä pitää tehdä manuaalisesti. Siitä se kai lähti, ja aikuisena oli pakko kehittää trimmauksen hoitava laite.”

Robottiveneet ovat herättäneet kiinnostusta useissa maissa. Ensimmäinen vene on jo viety Italian Gardajärvelle odottelemaan, kunnes arki ja matkailu palautuvat normaaleihin uomiinsa koronan jälkeen, ja vene pääsee kuljettamaan ihmisiä järven yli.

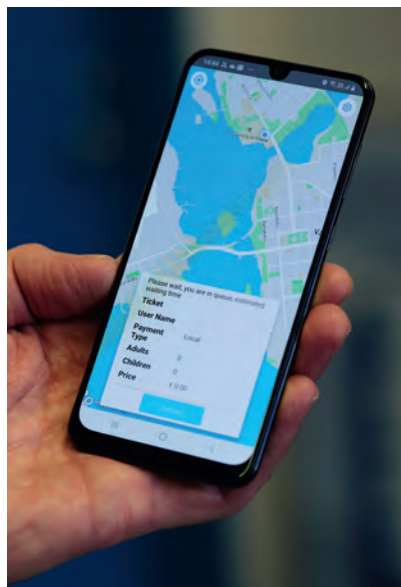
Ostberg on löytänyt maailmalta yhteistyökumppaneita yrityksistä, jotka esimerkiksi vuokraavat veneitä tai tarjoavat venetaksipalveluita. Kumppanuudet ovat ahkeran verkostoitumisen tulos.

”Pitää vain koputtaa ihmisten ovia”, Ostberg toteaa. ■

MENTE MARINE tekee itseohjautuvia robottiveneitä ja veneiden automaattitrimmauslaitteita, jotka ovat molemmat toimitusjohtaja Peter Ostbergin innovaatioita. Yritys on toiminut kaksi vuosikymmentä ja työllistää seitsemän ihmistä. Mente Marine on Vaasan Sähkön asiakas.

FIKSUA VENEILYÄ | Älyveneen kyytiin mahtuu kaksitoista matkustajaa. Penkkejä testasi Peter Ostbergin seurana veneen kehittelyyn osallistunut Ulrich Steurenthaler. Veneen pysäkit näkee kännykkäsovelluksesta, ja kyyti myös tilataan sen avulla. Sähkökäyttöisissä veneissä on aurinkokennot, jotka tuottavat osan energiasta. Sähkömoottorien ansiosta matka on hiljainen.

Vihreää piirakan täydeltä

Parsa-broccoliiniipiirakka sopii niin lounasherkuksi kuin viikonlopputarjottavaksi. Voimakas juusto, sitruuna ja valkosipuli komppaavat raikkaita vihanneksia.

Resepti **HANNA HURTTA**
Kuva **KIRSI-MARJA SAVOLA**

Valmista ensin pohja: Sulata lehtitaikinal levy ja kauli se ohuemmaksi. Tee taikinaan

noin kahden sentin levyiset reunat kevyesti veitsellä tai taikinapyörällä painaen. Voitele reunat munalla ja ripotele niille siemenet.

Tee sitten kuorrutus: Kuori ja hienonna valkosipulinkynnet sekä hienonna timjami. Sekoita valkosipuli, timjami ja juustoraaste ranskankermaan, mausta seos suolalla ja mustapippurilla. Levitä seos piirakan pohjalle reunoihin asti.

Lisää vihreät: Leikkaa parsista puiseva tyvi pois ja kuori parsat tarvittaessa. Asettele parsat ja broccoliinit piirakkapohjalle ja lorauta niiden päälle hieman oliiviöljyä. Paista piirakkaa 200 asteessa noin 25 minuuttia.

Muista viimeinen silaus: Viimeistelee piirakka sormisuolalla, rucolan versoilla tai rucolalla ja sitruunasiivuilla, joista syöjät voivat puristaa mehun palasensa päälle.

Siemenreunus tuo piiraaseen uutta jujua.

Yhteen piirakkaan tarvitset:

- 1 ison lehtitaikinal levyn (600 g)
- 1 kananmunan
- 2 rkl siemeniä
- 2 valkosipulinkynttä
- tuoretta timjamia
- 100 g voimakasta juustoraastetta esim. cheddar
- 200 g ranskankermaa
- suolaa ja mustapippuria
- 450 g parsaa
- 150 g broccoliineja
- sormisuolaa
- rucolan versoja tai rucolaa
- sitruunasiivuja

Onnistut varmasti!

Valmis lehtitaikina tekee piirakan valmistuksesta helppoa ja nopeaa.

**VAASAN
SÄHKÖ**

Suomen vaasalaisinta sähköä.

Tehdään yhdessä hyvää!

**Vaihda sähköiseen laskuun –
lahjoitamme puolestasi 5 €
Mannerheimin Lastensuojeluliitolle.**

Koronavirus aiheuttaa ahdinkoa monessa perheessä.

Päätimme lahjoittaa 7 000 euroa MLL:lle ja
mahdollistaa osaltamme ruoka-avun perheille sekä
kuuntelevan korvan lapsille ja nuorille.

Nyt haastamme sinutkin mukaan! Jokaisesta
vaihdosta sähköiseen maksutapaan lahjoitus
kasvaa 5 eurolla.

Ohjeita osallistumiseen: vaasansahko.fi/yhdessa

#yhdessä

**MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO**

**Lahjoitamme
puolestasi 5 €**

Vaihda sähköiseen
laskuun ja tee hyvää.